

УДК 378.1-005.591.6

МЕНЕДЖМЕНТ ОСВІТИ – ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА ТА ЕКОНОМІКИ

Гаращук О.В. *, Куценко В.І.**

*Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, м. Київ, Україна

**ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», м. Київ, Україна

„Будь-які переміни несуть із собою можливості. Тому реакцією організації на зміни має бути не вичікування, а підвищення активності”

Д. Уелч

Розкривається значення освіти в соціально-економічному розвитку. Підкреслюється, що останнім часом якість освіти знижується. А тому запропоновано шляхи модернізації менеджменту освіти в цілому і вищої, зокрема, що має послужити важливим чинником розвитку суспільства та економіки.

Ключові слова: менеджмент, освіта, модернізація, ефективність, конкурентноздатність.

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ

В умовах становлення та розвитку в Україні ринкової економіки все гострішою постає потреба у висококваліфікованих кадрах, у їх професіоналізації. Адже результати діяльності будь-якої сфери залежать від рівня підготовки її працівників, а це значить – від стану освітньої сфери, від її готовності задовольняти потреби реальної економіки, суспільства в цілому і кожної особистості, зокрема. У динамічному світі пред'являються неабиякі вимоги до діяльності сучасних освітніх закладів. І ці проблеми знаходяться у полі зору досліджень багатьох науковців. Серед останніх варто назвати роботи Анісімова О.С., Калініної Л.І., Карамушко Л.М., Олійника В.В., Ярмаченка М.Д. та ін. Разом із тим в опублікованих роботах ще недостатня увага приділена питанням модернізації освіти її менеджменту, здійснення яких й забезпечило б ефективний соціально-економічний розвиток країни.

Тому метою нашого дослідження є обґрунтування необхідності підвищення якості освіти, підготовки кадрів, перш за все впроваджуючи цілий комплекс шляхів модернізації навчальних закладів й освітнього процесу та управління.

Виклад основного матеріалу. За даними Всесвітнього економічного форуму Україна в 2010 р. із 139 країн світу займала 82 місце за конкурентоспроможністю, 62 – за інноваційною діяльністю, 49 – за ефективністю ринку, 46 – за рівнем розвитку вищої освіти та професійної підготовки, 73 – за якістю життя, 69 – за індексом людського розвитку. Не кращими ці показники були і у 2011 році. Серед багатьох причин такого стану слід назвати стан освітнього сектора економіки, зокрема вищої освіти. Адже ще майже 2,5 тис. років тому Платон зазначав, що

процвітає лише та країна, якою управляють спеціально підготовлені кадри. Тобто цим підкреслюється надзвичайно важлива роль освіти в розвитку економіки. Ця роль посилюється в економіці, що базується на знаннях. Така економіка передбачає:

- інституційні зміни у підготовці кадрів;
- можливості, що забезпечуються новими технологіями (включаючи й управлінські);
- визначення стратегічних напрямів розвитку, здатних забезпечити конкурентні переваги в глобалізаційній економіці;
- уточнення потенційних територій інноваційного розвитку;
- розробку проектів і програм, забезпечення їх стійкості;
- будівництво суспільства рівних можливостей і соціального добробуту, в якому свобода є „реально працюючим інститутом, визначаючим порядок взаємодії держави і суспільства”.

Освіта в умовах економіки знань є не лише кузницею кадрів, а і засобом виробництва утилітарних знань, умінь і навиків. Освіта – це свого роду бренд суспільства. У високорозвинутих країнах ця сфера економічної діяльності визначає їх конкурентноздатність. Встановлено, що при зростанні інвестицій на 1% в систему освіти валовий внутрішній продукт (ВВП) зростає на 4-6%. Дослідження, проведені національним центром якості освіти персоналу США, приміром, показали, що 10-процентне збільшення витрат на зростання освітнього рівня працівників підвищує їх продуктивність на 8,6%, тоді як 10-процентне збільшення інвестицій у виробничій сфері зумовлює зростання продуктивності на 3,4%. За рахунок системи освіти і базованих на ній наукоємних галузей розвитку країни світу отримують до 40% валового національного продукту [1, с.18–25]. Щоправда, в Україні такої еластичності не проглядається. І цьому сприяють перш за все низькі витрати на освіту, відсутність єдиної державної політики в області освіти та її фінансового забезпечення (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка фінансування вищої освіти

Видатки у % до	2000	2005	2008	2009	2010	2011	2010-2011, +,-
Загальних видатків	14,7	18,1	19,7	21,7	21,1	21,0	-0,1
ВВП	1,3	1,8	2,0	2,3	2,3	1,9	-0,4

Джерело: [2, с. 3].

Не дивлячись на те, що фінансові ресурси на розвиток освіти мають тенденцію до зростання, їх обсяг ще далекий до реальної потреби. Крім того, як видно із таблиці 1, останнім часом спостерігається зменшення частки загальних видатків і ВВП на розвиток вищої освіти, що не може не позначитись на якості підготовки кадрів. Адже, як стверджує ректор Московського університету ім. М. Ломоносова В. Садовнічий, для забезпечення добре підготовленого фахівця необхідно виділяти не менше 40 тис. дол. США.

У багатьох країнах світу для поліпшення свого фінансового стану вищі навчальні заклади активно співпрацюють з приватним сектором економіки. Так, у

Франції державні дослідницькі гранти надаються в першу чергу проектам, які реалізуються з приватними компаніями. У Швеції різні державні структури, дослідницькі ради, фонди видають гранти на розвиток співробітництва вищих навчальних закладів із місцевою владою та бізнесом. У Франції діє потужна інфраструктура, що забезпечує організаційну та фінансову підтримку розширенню науково-технічного співробітництва вищих навчальних закладів і підприємницьких кіл.

Багато експертів успішне розв'язання фінансових проблем сфери освіти бачать в активній участі бізнесу у фінансуванні фундаментальних і прикладних досліджень, у залученні до викладання у ВНЗ експертів, керівників підприємств. Зрозуміло, що фінансування освіти на загальнодержавному рівні завжди було недостатнім. Тому варто шукати інші джерела. В Україні ще слабо використовуються фінансові можливості вітчизняних і міжнародних програм.

У систему вищої освіти для поліпшення в ній фінансової ситуації більш активно мають прийти освітні кредити, субсидії, гранти, житлові сертифікати, іпотека та інші економічні механізми, що може стати ефективним економічним механізмом забезпечення доступності якісної освіти. Заслужують на увагу й пропозиції щодо об'єднання освітнього потенціалу шляхом створення цілісних регіональних систем освіти, тісно пов'язаних з потребами регіональних ринків праці, направлених на зміцнення єдиного освітнього простору з урахуванням довгострокових програм розвитку освіти, різних моделей управління професійною освітою, її нормативно-правового забезпечення, у тому числі якісної освіти.

Важливою умовою забезпечення високої якості освіти є навчально-матеріальне і кадрове забезпечення освітніх закладів, рівень кваліфікації викладачів, а також включеність їх в інноваційну діяльність. Адже кадри – це реальна сила якісного оновлення вищих навчальних закладів. Останньому в свою чергу має сприяти й:

- розробка та впровадження критеріїв оцінки діяльності навчальних закладів;
- формування та впровадження нових професійних компетенцій, що враховують сучасні виробничі відносини, навички самоосвіти, розвиваючі пізнавальні здібності особистості;
- залучення до процесу підготовки кадрів, як зазначалось вище, висококваліфікованих виробників. Адже якість освіти – це перш за все якість кадрового потенціалу.

В умовах, коли, з одного боку, вищий навчальний заклад не забезпечує високу якість підготовки кадрів, а з іншого – потреба в таких фахівцях зростає, вкрай важливим є необхідність забезпечення модернізації вищої освіти, головною метою якої є підвищення якості освіти, якості знань майбутніх фахівців. Адже знання розширюють кругозір, можливості людей, розвивають творчі здібності. Разом із тим, слід зазначити, що до цього часу у світі не існує індикатора якості освіти. Щоправда, у більшості країн модернізацію освіти, підготовки кадрів пов'язують зі збільшенням державного фінансування освітньої сфери, що дозволяє оновити навчально-матеріальну базу вищих навчальних закладів, забезпечити їх висококваліфікованими кадрами. У більшості країн розширення охоплення населення освітою пов'язано також зі збільшенням перш за все державного

фінансування. Як зазначається у Доповіді про розвиток людини 2010. Реальне багатство народів: шляхи до розвитку людини ПРООН, середня тривалість навчання у країнах ОЕСР складає 15,9 років. В Україні цей показник є значно меншим. Охоплення освітою дітей шкільного віку на 1 вересня 2011 року в цілому по Україні складало 98,8%. У зв'язку з демографічною ситуацією зменшується контингент випускників загальноосвітніх навчальних закладів. А це позначається і на контингенті ВНЗ (рис. 1).

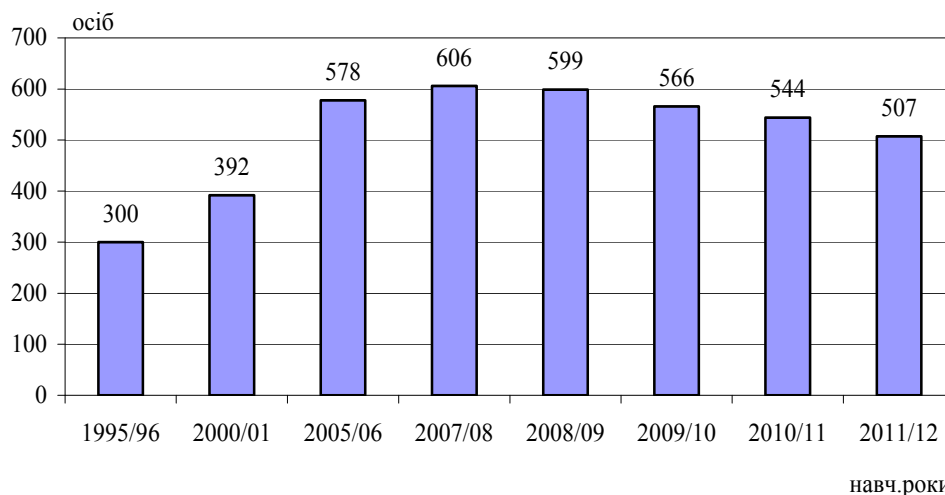

Рис. 1. Чисельність студентів у розрахунку на 10 тис. населення.

Як видно із рис. 1, основна база для підготовки висококваліфікованих спеціалістів суттєво знизилась. А це може негативно позначитись і на соціально-економічному розвитку країни, на реалізації Державних програм, які передбачають переведення економіки на інноваційний шлях розвитку, зокрема Державної цільової економічної програми „Створення в Україні інноваційної інфраструктури на 2009–2011 роки”. У створенні належних умов для забезпечення активізації інноваційної діяльності у сфері освіти важлива роль відводиться також паркам, бізнес-інкубаторам, центрам інтелектуальної власності, які функціонують при вищих навчальних закладах України. Добре себе зарекомендували технопарки „Київська політехніка”, що функціонує на базі Національного технічного університету України „Київський політехнічний інститут” і наукового парку „Київська політехніка”); „Агротехнопарк”, створений на базі Українського національного університету харчових технологій; „Текстиль”, сформований на базі Херсонського технічного університету тощо.

Як відомо, головним стратегічним завданням розвитку України є створення ефективної економіки. Найбільш реальний спосіб досягнення цього є забезпечення її підготовленими висококваліфікованими кадрами. Підготовка останніх залежить і від якості освіти в загальноосвітній школі. Сьогодні викладачі ВНЗ скаржаться, що до них приходять випускники середніх навчальних закладів із досить низьким

рівнем підготовки. З цим не можна не погодитись. У певній мірі це залежить від ресурсного забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів, яке ще є недостатнім. Приміром, у 2011/12 навчальному році із загальної кількості закладів більше 2 тис. потребували капітального ремонту, 237 – перебували в аварійному стані. Із 19 304 закладів підключення до Інтернет мали 13339, комп'ютери – 17604 [3, с. 76–77]. Тобто ці дані говорять про те, що далеко на всі загальноосвітні заклади у навчальному процесі можуть використовувати сучасні інформаційні технології, не всі школи укомплектовані висококваліфікованими кадрами, які володіють сучасними новітніми технологіями навчання.

Нині у ВНЗ III-IV р. а. серед науково-педагогічних працівників 67057 – це кандидати наук, з них мають учене звання доцента – 45060 осіб; 13436 докторів наук, 12211 осіб із них мають звання професора. Щоправда, в регіональному розрізі мають місце значні відмінності цих показників.

Із даних, наведених у табл. 2, можна зробити висновок, що не в усіх вищих навчальних закладах створені умови для того, щоб освіта працювала на принципах роботи, адекватних часу. А від того, як будуть підготовлені фахівці сьогодні, у значній мірі буде залежати й те, якою країною буде завтра.

В освітню сферу має прийти підготовлена молодь, яка має принести з собою передові методики, нові технології, універсальну науку. А це, в свою чергу, потребує:

- підтримки інноваційних програм розвитку вищих навчальних закладів;
- створення вітчизняних освітніх центрів, які служать еталоном удосконалення вітчизняної вищої школи та розвитку науки;
- надання реальної підтримки вищим навчальним закладам, конкретним проектам, направленим на інноваційну діяльність.

У квітні 2011 р. Кабінет Міністрів України прийняв державну цільову програму впровадження інформаційних комунікаційних технологій (ІКТ) у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів до 2015 року „Сто відсотків”, основними завданнями якої є:

- удосконалення відповідної нормативно-правової бази;
- оснащення загальноосвітніх навчальних закладів засобами інформаційно-комунікаційних технологій;
- створення відкритої мережі освітніх ресурсів;
- оновлення змісту, форм і методів навчання інформатики;
- підготовка педагогів і підвищення рівня їхньої кваліфікації.

У відповідності з вимогами цієї програми педагог має:

- створювати текстові документи, таблиці, малюнки, діаграми, презентації;
- використовувати Інтернет, локальні мережі, електронні бази даних;
- здійснювати анкетування, діагностування, тестування, пошук необхідної інформації в Інтернеті;
- розробляти власні електронні продукти – розробки занять, демонстраційні програми – та використовувати їх у своїй професійній діяльності. Все це сприятиме активізації інноваційної діяльності не лише у вищих навчальних закладах, а й в Україні в цілому;

– сприяння участі країни у міжнародних освітніх процесах. Інтеграція освітніх ринків неможлива без забезпечення доступу людей до глобальних систем і джерел інформації, без суміснення освітніх стандартів.

Таблиця 2

Територіальні відмінності забезпечення ВНЗ III-IV р. а. висококваліфікованими кадрами (доктори наук, професори), 2011/12 навчальний рік

Регіон	Доктори наук	Професори	К-сть студентів III-IV р.а.
Україна	13436	12211	1954889
АР Крим	374	313	40860
Вінницька	257	205	31358
Волинська	105	94	23625
Дніпропетровська	839	727	139227
Донецька	864	737	120720
Житомирська	144	127	25724
Закарпатська	257	239	22234
Запорізька	366	302	83240
Івано-Франківська	275	217	35404
Київська	118	114	28540
Кіровоградська	52	63	15992
Луганська	461	420	79252
Львівська	1013	932	131243
Миколаївська	143	145	34108
Одеська	961	965	118617
Полтавська	314	276	50445
Рівненська	113	109	35733
Сумська	163	149	43167
Тернопільська	255	241	40910
Харківська	1669	1578	216006
Херсонська	170	184	24735
Хмельницька	128	128	39875
Черкаська	267	241	37683
Чернівецька	220	183	24990
Чернігівська	88	79	20604
м. Київ	3709	3364	475706
м. Севастополь	111	109	14797

Джерело: [2].

Освіта в Україні має стати одним із важливих пріоритетів, загальнонаціональним проектом, найбільш ефективним шляхом прийняття необхідних, виважених рішень. Якісна освіта працює як на економіку країни, так і на інтереси світового господарства, сприяє обмеженню національних культур, що, в

свою чергу, сприяє взаєморозумінню народів, обміну досвідом, відкриває дорогу до нових ринків, стимулює спільний пошук нових технологій та інвестицій. Останнє в сучасному соціально напруженому світі має неабияке значення.

Вища освіта своїм завданням має підготувати кадри для здійснюваних перетворень у суспільстві та економіці, для створення високої конкурентноздатності економіки, підвищення добробуту населення. У цьому контексті модернізація вищих навчальних закладів передбачає необхідність структурної перебудови підготовки кадрів. А це, в свою чергу, потребує здійснення системи прогнозування потреб ринку праці, розробки стандартів професійної освіти. В цьому процесі активну участь мають брати роботодавці, зокрема, у розробці навчальних програм, у навчальному процесі, у забезпеченні інноваційних перетворень, направлених на формування конкурентного середовища в освітній сфері. Нинішній зміст навчання не в повній мірі відповідає сучасним потребам розвитку економіки. У навчальних закладах ще слабо реалізуються інноваційні форми та методи навчання, що робить професійну освіту неефективною, витратною, опосередковано спливаючою на зростання безробіття. Все це направлено не лише на підвищення якості підготовки кадрів, на те, щоб зробити сферу вищої освіти більш відкритою, а і на створення умов для посилення соціалізації молоді.

Масштаби і структура підготовки кадрів будуть визначати й темпи економічного зростання. Сьогодні, зокрема, в ключових секторах економіки відчувається нехватка висококваліфікованих, компетентних кадрів. Тобто нинішній стан підготовки кадрів є неадекватним стану економіки країни в цілому. Причиною цього є фактична відсутність в Україні продуманої сучасної політики та стратегії в області менеджменту професійної освіти. Як наслідок цього – деформація структури підготовки кадрів, їх невідповідність потребам ринку праці, соціальним і кар'єрним очікуванням молоді. Натомість має місце й нераціональність використання молодих спеціалістів. Все це посилює деформацію структури підготовки кадрів, зумовлює зростання притоку в Україну іноземної робочої сили, посилює проблему якості професійної освіти. Все це знижує конкурентноздатність економіки, веде до зростання витрат роботодавців на перенавчання працівників.

На рівень підготовки кадрів впливає й недосконалість механізму соціального партнерства, відсутність системи моніторингу потреб ринку праці, незалежної оцінки якості підготовки кадрів тощо. Нині діюча законодавча й нормативно-правова база, регулююча діяльність вищих навчальних закладів не відповідає сучасним суспільним відносинам. А це знижує ефективність підготовки кадрів та можливість інноваційного розвитку економіки.

Центральним завданням менеджменту освіти, її модернізації є забезпечення конкурентноздатності її випускників. Цьому має сприяти активне впровадження ефективної системи управління освітніми закладами, яка відповідала б інтересам держави і потребам розвитку кожної особистості і суспільства в цілому. Така система управління має сприяти:

– забезпеченню конституційних гарантій доступності якісної освіти для всіх громадян;

- формуванню в суспільній свідомості соціальної значимості освіти, кар’єрної перспективи, підвищення професійної престижності підготовки та мотивації молоді до отримання професійної освіти;

- забезпеченню переходу до стійкого інноваційного розвитку, орієнтованого на досягнення високих результатів, що відповідають міжнародним вимогам;

- створенню умов для забезпечення безперервної освіти громадян протягом усього життя.

Тобто держава має гарантувати:

- доступну і безкоштовну професійну освіту;

- підвищення якості освіти у відповідності з потребами країни та кращими світовими досягненнями;

- створення умов для формування ефективної економіки навчальних закладів і забезпечення їх інвестиційної привабливості;

- формування нової якості кадрового потенціалу та менеджменту.

В Україні має бути встановлений норматив підготовки кадрів у розрахунку на 10 тис. населення, виходячи із реальних потреб економіки в обсягах і в структурі кадрів. У цілому в Україні із вищих навчальних закладів I-IV р. а. за останні 1,5 десятка років випуск фахівців зріс майже вдвічі (рис. 2).

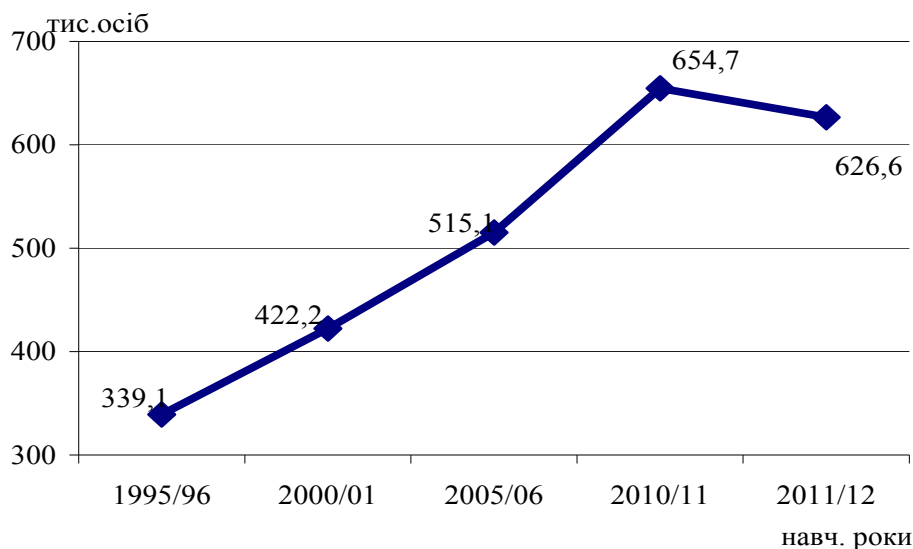

Рис. 2. Динаміка кількості випускників із вищих навчальних закладів України I-IV р. а., тис. осіб.

Державне замовлення підготовки кадрів має гарантувати обсяги підготовки кадрів за рахунок державного бюджету. Для забезпечення цього необхідно сформувати механізм державного моніторингу потреби в кадрах, гарантувати підготовку кадрів для наукоємних і високотехнологічних галузей, вирішити

проблему надання кожному випускнику вищого навчального закладу перше робоче місце. У 2011 р. чисельність випускників, які отримали направлення на роботу, склала 170 285 осіб, у тому числі 129 615 осіб, які навчались за рахунок коштів державного бюджету, і 18311 осіб – за рахунок коштів місцевих бюджетів. Це склало 27,2% до загальної кількості випускників. Найбільший відсоток (43,4%) був у Севастополі, тоді як у Тернопільській області – майже втричі менше – 15,6% (рис. 3).

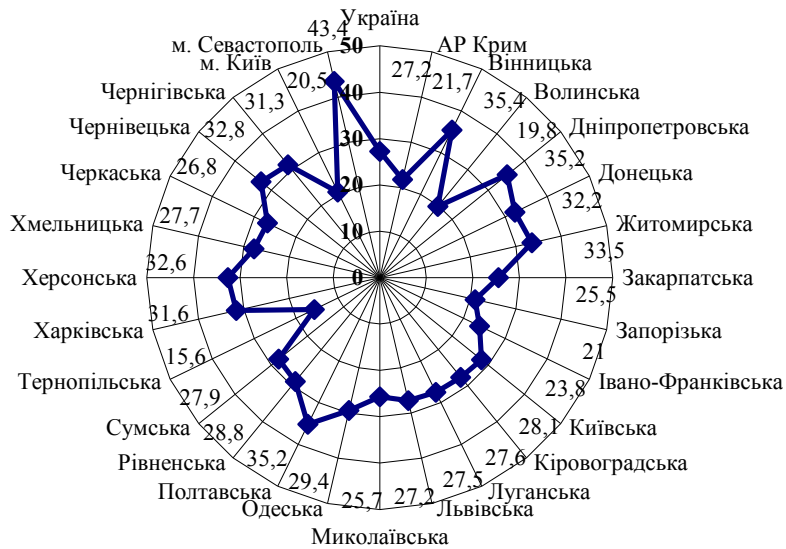

Рис. 3. Територіальні відмінності показника чисельності випускників, які отримали направлення на роботу у 2011 році, %.

Як видно із рис. 3, навіть серед тих, хто здобув вищу освіту за рахунок державного бюджету, лише незначна частина отримала направлення на роботу. Тому вкрай важливим є необхідність формування механізму соціальної адаптації та самореалізації молоді, виховання успішних і відповідальних громадян, активізації їх участі у розвитку держави та громадянського суспільства.

В ході підготовки кадрів особлива увага має бути приділена створенню умов для розвитку та використання науково-технічного потенціалу ВНЗ; формуванню інноваційно-технологічних центрів на базі вишів, техніко-технологічної інфраструктури. Досвід інших країн свідчить, що підтримці інноваційної діяльності вищих навчальних закладів сприяє Венчурний інноваційний фонд, покликаний суттєво розширити масштаби державної підтримки інноваційної діяльності у ВНЗ. У цих умовах розвиток індустрії прямих і венчурних інвестицій має стати одним із пріоритетних напрямів державної інноваційної політики у сфері підготовки кадрів. Адже знання все активніше стають основою національної економіки. Інноваційна ж економіка, як свідчить світовий досвід, виявилась найбільш сприятливою до знань, до інновацій, здатних у найбільшій мірі задовольняти зростаючі потреби населення.

А вища освіта має стати більш соціально відповідальною, ефективною, орієнтованою на інтереси людини та національні пріоритети. Лише за таких умов знання стануть реальною продуктивною силою. Щоб з цим завданням справитись, щоб випускники вищих навчальних закладів були затребувані, а самі виші стали локомотивами економічного розвитку, вони мають володіти не лише сучасною матеріально-технічною базою, а й сучасним менеджментом. До речі, в умовах ринку та конкуренції зростає попит на підготовку топ-менеджерів, елітних інженерних кадрів для інноваційних сегментів економіки, підготовка яких забезпечить:

- формування єдиного культурного, інтелектуального та економічного простору, національної та конфесійної толерантності;
- здійснення фундаментальних і прикладних досліджень по пріоритетних для країни наукових напрямках;
- розробку принципово-нових освітніх технологій на основі інтеграції освіти, науки та інноваційної діяльності;
- формування в Україні основ інноваційної економіки.

У професійній освіті, у підготовці кадрів має нарощуватись і науковий потенціал. У цьому зв'язку необхідно, з одного боку, нарощувати ресурсний потенціал, а з іншого – забезпечити більш ефективне його використання. Останньому має сприяти забезпечення реальної автономії та самостійності навчальних закладів, зокрема у фінансово-господарській діяльності.

ВИСНОВОК

Таким чином, перспективи соціально-економічного розвитку потребують розробки механізму щодо вдосконалення системи управління в сфері освіти, модернізації матеріально-технічної бази навчальних закладів, створення умов для їх інвестиційної привабливості. Водночас необхідно сформулювати механізми визначення потреби в спеціалістах і розподілі випускників, створити умови щодо підвищення статусу молодих спеціалістів та їх ефективного використання. Не менш важливим є забезпечення доступності, якості і підвищення ефективності вищої освіти.

Досягнення високого рівня освіти, забезпечення її відповідності актуальним і перспективним потребам особистості, суспільства, держави в цілому неможливо без забезпечення відповідної навчально-методичної бази, якісний рівень професійної освіти виражається в першу чергу у якості залучених в економіку висококваліфікованих кадрів, випускників ВНЗ. Водночас актуальною залишається проблема активізації представників об'єднань роботодавців до прогнозування потреби у фахівцях на рівні держави, до здійснення моніторингу ринку праці, до активного розвитку соціального партнерства, яке ми розглядаємо як систему взаємовідносин між працівниками, роботодавцями, органами державної влади і місцевого самоврядування, направлену на забезпечення узгодження інтересів працівників і роботодавців щодо питань регулювання трудових та інших, безпосередньо пов'язаних з ними відносин. Соціальне партнерство, як стверджує І. Кочетова, здійснюється на наступних рівнях:

- загальнодержавному, на якому встановлюються основи регулювання відносин у сфері праці;

- міжрегіональному рівні, на якому встановлюються основи регулювання відносин у сфері праці у двох чи більше суб'єктах України;
- регіональному рівні, на якому встановлюються основи регулювання відносин у сфері праці в суб'єктах України;
- галузевому рівні, на якому встановлюються основи регулювання відносин у сфері праці в галузях;
- територіальному рівні, на якому встановлюються основи регулювання відносин у сфері праці на муніципальному утворенні;
- локальному рівні, на якому встановлюються обов'язання працівників і роботодавців у сфері праці [4, с. 52–53].

Забезпечення поточних і перспективних потреб економіки в професійних кадрах необхідної кваліфікації ставить нові вимоги до вдосконалення системи підготовки кадрів. Сьогоднішній ВНЗ має сприяти формуванню єдиного політичного, економічного і соціально-культурного простору, виконувати об'єднуючу і модернізаційну місію, стати центром толерантного виховання і високоякісної професійної підготовки спеціалістів, формування конкурентноздатного науково-освітнього середовища. Іншими словами, ВНЗ має забезпечити:

- сучасний рівень професійної підготовки (у тому числі в системі післявузівської освіти), академічну мобільність викладачів і студентів, конкурентноздатну діяльність на вітчизняному та міжнародному ринках освітніх послуг;
- активну розробку та реалізацію наукової, освітньої, соціальної, економічної політики в країні;
- здійснення міждисциплінарних досліджень і виконання наукових і прикладних розробок;
- відпрацювання організаційно-фінансових механізмів, забезпечуючих розвиток та зміцнення зв'язків міжвузівською, академічною та галузевою наукою;
- формування ринків праці, підготовку сучасних спеціалістів, які володіють актуальними ключовими професійними компетенціями, конкурентноздатних на сучасному світовому науково-освітньому ринку;
- відпрацювання механізму структурної, функціональної, фінансової інтеграції закладів освіти та науки;
- створення механізму доведення інтелектуальних продуктів до рівня технологій, зразків, задовольняючих потреби особистості та суспільства.

Список літератури

1. Щербак Е.Н. Условия образовательного кредитования в России / Е.Н. Щербак // Экономика образования. – 2008. – №5 – С. 18-25.
2. Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України на початок 2011/12 навчального року: [стат. бюл.]. – К.: Державний комітет статистики України, 2012. – 207 с.
3. Куценко В.І. Стратегія сталого розвитку крізь призму соціогуманітарної сфери. /В.І. Куценко// Вісник Національної академії наук України, 2012. – №1. – С.79–89.
4. Кочетова И.Д. Социальная ответственность как предпосылка социального партнерства / И.Д. Кочетова // Высшее образование сегодня. 2009. – №8 – С. 52-53.

5. Бжезінський З. Вибір: світове панування як світове лідерство /Збігнев Бжезінський; пер. з англ. А. Іщенка. – К., Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2006. – 203 с.
6. Бідак В.Я. Складові системи державного регулювання соціального розвитку і соціального захисту / В.Я. Бідак // Україна: аспекти праці. – 2004. – №1. – М. 35–41.
7. Боумэн К. Основы стратегического менеджмента. / К. Боумэн; пер. с англ. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. – 176 с.
8. Бохан А.В. Науково-технічний прогрес і екологізація підприємництва/ А.В. Бохан // Економіка і держава. – 2007. – №2 – С. 53–54.
9. Вовканич С. Людський та інтелектуальний капітал в економіці знань / С. Вовканич, Л. Семів // Вісн. НАН України. – 2008. – №3. – С. 13–23.
10. Войнаренко М. Економічна конкурентоспроможність та інвестиційна привабливість України / М. Войнаренко, О. Фурманюк // Економіст. – 2006. – №12(242). – С. 25–28.
11. Гуменюк Д.О. Участь держави у формуванні інноваційно-інвестиційного потенціалу / Д.О. Гуменюк // Фінанси України. – 2005. – №10. – С. 51–59.
12. Данилишин Б. Інтелектуальні ресурси в економічному зростанні: шляхи поліпшення їх використання / Б. Данилишин, В. Куценко // Економіка України. – 2006. - №1. – С. 71–72.
13. Духовні цінності в сучасному інформаційному суспільстві. – К.: НАУ, 2007. – 128 с.
14. Загальноосвітні навчальні заклади України на початок 2011/12 навчального року: [стат. бюл.]. – К.: Державний комітет статистики України, 2011. – 207 с.
15. Коломінський Н.Л. Методологічні засади професійної підготовки практичного технолога // Н.А. Коломінський // Практична психологія та соціальна робота. – 2003. – №4. – С. 12–13.
16. Статистичний бюлетень. У.: державна служба статистики України, – 2012. – С. 76-77.
17. Трубич Ю. Соціально-економічна сутність та особливості формування людського капіталу / С.Ю. Трубич, З.М. Пушкар // Актуальні проблеми. – 2006. - №4(58). – С. 186–192.
18. Щокін Г. Концепція соціального розвитку: висновки для України / Георгій Щокін. – К.: МАУП, 2002. – 72 с.
19. Яблонская Н. Социально-экономические инвестиции / Н. Яблонская // Эконом. Инновации: сб. науч. работ. – Одесса: Ин-т проблем рынка и экономико-экологических исследований НАН Украины, 2003. – Вып. 17. Структурные и инструментальные преобразования современной экономики. – С. 131.

Гарашук Е.В. Менеджмент образования – эффективный инструмент развития общества и экономики / Гарашук Е.В., Куценко В.И. // Ученые записки Таврического национального университета имени В. И. Вернадского. Серия: Экономика и управление. – 2012. – Т. 25 (64), № 1. – С. 33-44.

Раскрывается значение образования в социально-экономическом развитии. Подчеркивается, что в последнее время качество образования снижается. Предложены пути модернизации менеджмента образования в целом и высшего, в частности. Это должно послужить важным фактором развития общества и экономики.

Ключевые слова: менеджмент, образование, модернизация, эффективность, конкурентоспособность.

Garashuk O. Educations management - an effective tool for the development of society and the economy / Garashuk O., Kucenko V. // Scientific Notes of Taurida National V.I. Vernadsky University. – Series: Economy Sciences. – 2012. – Vol. 25 (64), No. 1. – P. 33-44.

Developing the role of education in socio-economic development. It is emphasized that lately the quality of education decreases. Therefore, the ways of modernizing education and its management in general and higher, in particular, should be a significant factor in the development of society and economy.

Keywords: management, education, modernization, efficiency, competitiveness.

Статья поступила в редакцию 15. 05. 2012 г